

Prenumerationspris 1/1 år Kr. 2:— 1/2 " " 1:—	Utgiven av Svenska Folkförbundet. Redaktör: Andreas Stahl, Riddaregatan 3, Reval.	Utlandet: 1/1 år Kr. 3:— 1/2 " " 1:50
---	--	---

Flygkatastrofen.

I dessa dagar fyllas sinnena med bestörtning och häpnad inför den största av alla flygolyckor som hittills timat. Visserligen är denna olycka icke enastående i sitt slag, även förut ha många luftskepp gått under, men detta har ej väckt så stort uppseende, som nu är fallet.

Det moderna luftskeppet enligt greve Zeppelins princip anses ju mer eller mindre fulländat. Det är utrustat med alla tänkbara instrument och apparater och reder sig tämligen väl också i ganska vanskliga förhållanden. Trots alla försiktighetsåtgärder finnes det dock alltid någon svag sida, där de nyckfulla naturkrafterna utföra sitt spel. Eller är detta fallet måhända endast med zeppelinarna, nej, så är förhållandet med allting, som är gjort av människohand. Olyckan varnar sällan, innan den är framme. Stora ångare, som kallas flytande palats, ja, t. o. m. städer, havens vinthundar mm. se vid första ögonkastet ut, som om de vore alldeles okänsliga för „elementens raseri,“ men dock lyktar deras lopp ofta genom en till synes ringa orsak.

Jag kan inte låta bli att i detta sammanhang erinra mig „Graf Zeppelin,“ när den så majestätiskt kretsade över Reval. Kanske jag är för sentimental, men jag kände på mig, att det var en bräcklig leksak, ehuru en jättestor sådan. Det är ju utan vidare klart att konstruktörerna beräknat alla detaljer noga, men dock vill detta icke alltid vara till fyllest.

En zeppelinare reder sig bra vid vackert väder, den kan ock-

så reda sig storm och mörker, men detta är redan ett vägspel, vilket den icke har stora förutsättningar att vinna. Dess kropp erbjuder ett oerhört stort vindfång och är i förhållande till sin storlek så lätt, att den kastas hit o. dit, till trots att den är styrbar.

Från alla håll ingå kondoleanstelegram till Brittiska flygmysteriet, i synnerhet då dess chef omkom vid katastrofen. Regeringen har utsänt en förfrågan till de omkomnas släktingar, huruvida dessa äro med om att begrava offren i en gemensam grav. Liken äro så illa medfarna, att man icke kan identifiera dem. På förslag av myndigheterna skola två Brittiska örlogsmän avsändas till Boulogne för att föra liken till Dover, varifrån de med extra tåg föras vidare till London.

Ombord på luftskeppet funnos 54 personer, varav 7 räddades, somliga av dessa med livsfarliga skador.

En särskild kommission tillsattes för att undersöka orsakerna till olyckan. „Graf Zeppelins“ kommandör dr. Eckener har också inbjudits att såsom sakkunnig delta i kommissionens arbete. Huruvida dr. Eckener emottager inbjudningen, förmåes icke.

Zeppelin R. 101 dimensioner voro: längd 732 eng. fot diameter 132 eng. fot.

Brudvigsel.

Fredagen den 3 ds. sammanvigdes i Sv. kyrkan härst. rektor vid Birkas folkhögskola Nils Hjalmar Danell o. husmodern vid samma skola Ingeborg Marianne Pöhl, dotter till framlidne riksdagsmannen Hans Pöhl.

Den högtidliga och stämmings-

fulla akten fyllde kyrkan till trängsel av nyfikna åskådare, så att det var förenat med stora svårigheter för vederbörande att komma ut, när vigselakten var till ända. Vigseln förättades av brudgummens fader, biskopen i Skara stift i Sverige dr. Hj. Danell, som för ändamålet rest hit över. Bland de inbjudna märktes även Sveriges härv. minister baron Koskull.

Efter akten i kyrkan gavs middag å Svartbrödraklubbens lokal för c: ett 50-tal inbjudna gäster. Flera tal höllos och lyckönskningar växlades. — Vi vilja även å Kustbons vägnar tillönska de unga tu det bästa, som livet kan ge!

Norrlandsidyll.

För Kustbon av E. Rydén.

För en „sörlänning“, som aldrig varit i tillfälle att besöka den höga norden, ljuder orden Lappland och Norrbotten, som något kallt. Man har samma tanke om trakterna där uppe, som utlänningarna förr hade om Stockholm, att det vandrade isbjörnar på gatorna, vilket även lär ha stått i en utlänsk lärobok i geografi. Men har man bara en gång varit i tillfälle att färdas genom dessa trakter, måste man stanna med häpnad inför de scenerier som upprullas. Står man t. ex. på en av höjderna utefter Lule älv och ser nedåt dalen, måste man hänföras av vyerna. Skogklädda höjder, bördiga fält, branta, slitna timmerstupor och älven full av timmer, som beroende på strömmens styrka glider fortare eller saktare. En och annan ångbåt stävar uppför, här och var undvikande en sandbank eller törnande mot timret, som är på drift ner till havet och sågverken.

Då det torde intressera „Kustbons“ läsare att höra något från höga nordn, tar jag mig friheten att citera ett brev, jag fick från min bror, vilken just bor i Harads i Norrbotten under vintrarna och tillbringat sin semestermånad i Kvikkjokk, en plats långt in bland fjällen. Jag kanske borde nämna för den som ej vet eller har tillgång till en god karta över Sverige, att Kvikkjokk ligger ett stycke norr om polcirkeln på 60° 55' nordlig bredd och c:a 350 meter över havet. Min bror skriver bl. a.:

Det är så underbart vackert och storslaget här i Kvikkjokk, att dett gör allt skäl för sitt smeknamn, „Lapplands paradiset“. Ju mer man vandrar omkring, dess mera häpnar man över den underbara skönheten och prakten, som slösats på den här lilla byn mitt i vildmarken. I måndags voro vi ute för att plocka hjortron. Vi rodde då ett par, tre kilometer uppför en av älvarna. Vattnet är så klart, att man tydligt och klart ser botten på flera famnars djup. Och vilka stränder sedan! En växtlighet så frodig, att man tycker sig förflyttad till vårt lands allra bördigaste trakter. Björkarna närmast luta sig över vattnet, så att om man far i någon av de snart sagt otaliga kanalerna i deltat, är det som att fara genom riktiga grönskande lövtunnlar. Gräset innanför björkarna kan vissa år, berättas det, bli så högt, att det når över ryggen på korna. Bortom all denna härliga grönska, ser man de skyhöga, snöklädda fjällen. Det är kontraster, så att man skulle knappast kunna förena dem, om man inte med egna ögon såg det just framför sig. Men det är så härligt uppe i fjällvärlden. När man kommer så högt upp på fjällen, att granen och tallen börja ta farväl, då har man en markvegetation så hög och frodig, att man knappast kan tränga sig fram genom den. Där växer bl. a. „Två duvor i en vagn“ (något annat namn minns jag inte på den där höga blå blomman, som brukar finnas planterad i trädgårdarna neråt landet), de växa manshöga och så tjockt att, när man söker tränga fram bredvid vägen, ser man inte ett dugg var man trampar. Björkskogen där uppe över barrträdsgränsen är så levande vacker, att man vandrar som i den härligaste

park. — Men, — nu kom jag i en tvärhast upp i det blå, när vi skulle söka hjortron. Vi vänder väl tillbaka till våran lilla båt, som för varje årtag kommer allt längre upp för strömmen. Vid sista båtlaningen, innan forsen börjar, dra vi upp båten och fortsätter med apostlahästarna. Och vilken väg! Den smala stigen slingrar sig fram genom en lövskog så tät, att det på sina ställen vore så gott som en omöjlighet att söka komma fram bredvid vägen. Kullfallna träd, ogenomträngliga snår, slingerväxter, sumpmaker, — ja, där man går i litet halvdunkel är det, som man när som helst kunde vänta att stöta på en neger med sin pilbåge, en tiger i någon djungel eller en krokodil i någon av de djupt nedskurna flodbäddarna. Ja faktiskt, om man blivit hitkastad utan att ha en aning om, var någonstans på jordklotet man var, kunde man gott och väl drömma sig in i Afrikas urskogar. — Dock, en glänta i skogen och man ser åter de snöklädda fjällen och bringas ur drömmerna att vandra under ekvatorns glödande sol. — Hjortronen äro redan fördärvade och vi styra kosan hemåt. Då vi kommo till båten igen, försökte vi ro en bit uppåt forsen, men det var omöjligt. Inte gick det att staka heller. Då fingo de andra gå ur och gå efter land och jag fick gå i vattnet och dra båten efter mig. Vi tänkte oss över älven på ett ställe längre upp, men då vi kommo dit var det en sådan ström, att det väl varit så gott som omöjligt att ta sig över. Ingen torde följa med i båten nedför forsen, utan jag fick åka själv. Med en åra som roder styrde jag nedåt. Och hej, vad det gick! O, vad det var skoj!!

(Forts.)

Om estlandssvenskarnas tidning „Kustbon“ skriver sign. „Vidar“ i „Svenska Amerikanska Posten“:

„Framför mig ligger en liten tidning — „Kustbon“ heter den förresten. Vem som varit nog vänlig att sända mig tidningen vet jag inte, men den som gjort det, har i alla fall utfört en god gärning. Jag är glad över, att jag fått den. Ty den är en hälsning från en koloni av utlands-svenskar, som de flesta för länge-

sedan glömt, att den finnes till — estlandssvenskarna.

I uråldrig tid gick den farande svenskens väg över Östersjön. Det var rospiggar och andra kustbor, som visade vägen och på det sättet bildades många kolonier i de baltiska länderna. Men under århundradenas lopp glömde vi bort dem, och de själva voro för blyga att göra sig påmind. Till dess svenskarna för ett par årtionden sedan helt plötsligt upptäckte, att på andra sidan Östersjön — på det nuvarande Estlands kuster och öar — fanns en svensk befolkning på 8.000 själar. Och att detta folk — som utgör avkomlingar från svenskar, vilka utvandrat för flera århundraden sedan — med seg trofasthet lyckats att bevara arvet från fäderna, det svenska språket.

Det är dessa estlandssvenskars tidningsorgan, som jag har framfört mig. Det är inte stort — det påminner närmast om en liten svensk söndagsskoltidning — ty svenskavkomlingarna i Estland ha inte så stora ekonomiska möjligheter. Men så liten den är, så har den en stor mission att fylla. Den är den sammanhållande kulturlänken bland en svensk folkspilla i främmande land.

Och på sitt sätt berättar den en saga för mig. Den talar om, att så länge svenskarna äro trängda och ha att kämpa sig fram bit för bit — så länge hålla de ihop och kämpa sida vid sida. Kulturarvet — språket — är ett dyrbart arv, som de värna med all makt. Och dessa svenskavkomlingar ha skyddat sitt svenska språk så väl, att när deras sängkör gjorde besök vid den stora sängarfesten i Stockholm i sommar, sjöngo de en fullkomligt ofri svenska, till stor förvåning för stockholmarna. *Allsv. Saml.*

Upproret i Brasilien sprider sig Regeringen har nu utfärdat order om belägringstillstånd.

Av ett av presidenten utfärdat meddelande framgår att upprorets rörelsen utbröt den 3 dennes i Belle Horizonte och Porto Allegre, varifrån den snabbt spred sig till andra städer i staterna Minas Geraes och Rio Grande do Sul. Läget förvärras allt mera därigenom att de båda staternas regeringar stå bakom rörelsen och underblåsa oroligheterna.

Meddelandet slutar med en uppmaning till kongressen att

godkänna belägringstillståndet och bevilja de anslag, som behövas för upprörelsens kuvande.

Vilt slagsmål ombord på estländsk potatisskuta i H:fors.

Enligt „H:n Sanomat“ uppstod för ett par dagar sedan slagsmål ombord på en estländsk potatisskuta, liggande vid Sandvikskajen i H:fors. Grälet uppstod mellan skutans ägare Anders Notman och skepparen Johan Tomson, varvid Notman slog Tomson upprepade gånger med en besman i huvudet. Polisen omhändertog de bägge slagskämparna och förde dem till Kirurgiska sjukhuset, där det konstaterades att Tomsons skador voro av livsfarlig beskaffenhet, hans huvudskål var spräckt på ett par ställen. Även Notman företedde skador på ryggen.

Vi behöva inte påpeka närmare, vem det rör sig om och beklaga endast den deliga reklamen.

Från Riga meddelas, att politiska polisen uppdragat ett kommunistiskt tillhåll. Kommunisterna höllo som bäst sammanträde, då de överraskades av polisen. Flera av deltagarna anhöllos. Några hemliga dokument beslagtogs samt påträffades en mängd kommunistisk litteratur. Man emotser ännu flera häktningar.

Flygmaskin störtar med 8 passagerare.

Från Dresden meddelas att trafikplanet, som håller förbindelse mellan Dresden och Wien, störtat strax efter uppstigningen. Alla 8 ombordvarande krossades ögonblickligen till döds.

Den berömde ryska målaren Ilja Rjepin död.

För några dagar sedan avled i Finland, där han en längre tid varit bosatt, målaren Ilja Rjepin. En del av sina dyrbara målningar har han testamenterat åt Finska staten.

Fruktansvärd flygkatastrof.

Världens största flygolycka inträffade på söndagsmorgonen, då engelska jätteluftskeppet „R 101“ störtade nära Beauvais i Frankrike. Luftskeppet var på väg till Indien. Av de 54 ombordvarande räddades endast 7 pers. De övriga brunno till oigenkännlighet. Bland de omkomna befinner sig även Englands flygminister lord Thomson.

Orsaken till olyckan anses vara den att höjdmätaren var i olag, visade större höjd än faktiskt var för handen. När det var om natten, kunde man icke avgöra höjden efter ögonmått och följden blev att luftskeppet, kämpande med stormen trycktes alltför lågt och kolliderade med en backe, varefter en stark explosion ägde rum och det förut så stolta skeppet förvarandlades till en oerhört brinnande skrothög.

England är försänkt i djup sorg och hela den civiliserade världen känner det som något till hjärtat gående.

Ohygglig fabriksbrand i Tsingtau. Från Tsingtau i Kina telegraferas om en jättestor fabriksbrand, som krävt många människoliv. Elden uppstod i ett lager mitt på dagan, medan tusentals arbetare, både män och kvinnor, voro sysselsatta. Lågorna spred sig med en sådan hast, att hela det stora komplexet i ett nu var omvärt av ett eldhav. En våldsam panik utbröt, och under den vilda trängseln blevo en mängd kvinnor nedtrampade. Enligt vad en första undersökning ger vid handen, ha etthundra kvinnor dödats, medan flera hundra erhållt svåra skador och brännsår.

Tågkollision på Bangård i Paris. En tågkollision har inträffat på Saint Lazarebangården mellan ett tomgående tågsätt och ett persontåg. Olyckan fick ökad omfattning till följd av den omständigheten, att passagerarna på det ena tåget grepos av panik och hoppade ned på spåret, där ett annat tåg kom körande förbi och mejade ned dem. Ett 40-tal personer blevo kullkörda, varvid 6 dödades och c:a 30 skadades. Man befarar emellertid, att antalet, dödsoffer kommer att bli ännu större.

Smugglarliga har avslöjats i New-York Uptäckten av en trådlös telegrafstation i Brooklyn, vilken uppehöll förbindelse med spritskutorna ute i Atlanten, har lett till avslöjandet av ännu en väldig smugglarorganisation, vilken med en flotta av tolv fartyg årligen har infört sprit till ett värde av 15 milj. dollar.

Med hjälp av radiostationen ha de utanför tolvmilsgrensens kryssande spritskutorna dirigerats till sådana platser längs kusten, vilka smugglarna vid föregående

spaning funnit vara för tillfället obevakade.

Polisen lyckades även lägga beslag på den hemliga stationens båda telegrafister. En av dessa, en engelsman vid namn Cecil Molyneaux, har tidigare varit telegrafist ombord på den ryktbara kanadensiska spritskonerten Sam Alone, vars sänkande i Mexikanska viken förra året gav upphov till diplomatiska förvecklingar mellan Förenta staterna och Kanada.

Lavaströmmen ur Vesuvius' krater tilltager. Observatoriet för Vesuvius meddelar på fredag afton, att den ur kratern utströmmande lavan under de senaste 24 timmarna tilltagit. Lavamassan har nått kraterkanten och rör sig i riktning mot Infernodalen. Lavaströmmen har vid kraterns kant en bredd av sex meter och en hastighet av 4 meter i minuten. Även den eruptiva verksamheten fortgår i ökad grad. Vulkanens omgivning är dock på intet sätt hotad.

Samtal.

— Kan du låna mig 100 kronor?

— Ja, jag kan, men jag vill inte.

— Tror du inte jag vill betala tillbaka dem.

— Jo, du vill, men du kan inte i Amerika. De ha lagt järnvägen, så den stryker alldeles förbi väggen hos mej.

Va ä de emot hemma hos mej i Amerika. När jag bodde i Omaha, la de en järnvägslinje tvärs igenom min sängkammare, så jag måste hoppa ur sängen varenda gång nattåget kom, för att inte bli överkörd.

Återfick synen efter flygturen. I Illinois i Förenta staterna har nyligen en blind plötsligt blivit seende som genom ett underverk. Mannen var arbetare i en kolgruva. Vid 18 års ålder erhöll han en spark av en häst och förlorade synen. Sedan han under flera år varit blind, hände sig, att en bekant inbjöd honom till en lusttur med flygmaskin. Under flygningen utförde piloten olika konststycken, och därunder varseblev gruvarbetaren på en gång, att han återfått sin syn. Han meddelade detta åt sin följeslagare, maskinen landade skyndsamt, man begav sig till

en läkare, och denne konstaterade, att den f. d. blinde verkligen fått sin syn tillbaka. Åtskilliga läkare ha sedan undersökt fallet, men ingen av dem har kunnat giva någon förklaring på underverket.

Måhända mindre märklig men i alla fall tillräckligt underbar är en i Amerika på sistone tillämpad metod att bota döva och

andra fysiskt defekta genom att låta dem deltaga i konstflygningar med störtfall o. d.

Teafton

anordnas å Riddaregat, 3 onsdagen den 15 okt. kl. 7 e. m.

Föredrag om ungdomarnas Sverige-vistelse

Omväxlande program.

Alla välkomna!

Kyrkligt meddelande.

Gudstjänsten i S:t Mikaelsskyrkan inställd sönd., den 12 okt. med anledning av tjästförrättningar på Rågöarna.

Vigda:

Nils Danell
och
Ingeborg Pöhl.

Pastorsämbetet.

Första inhemska Försäkrings-Aktiebolaget EESTILLOYD

grundat år 1919

Reval, Långgatan (Pikk) 11. Tel. 6-24 & 17-03

LIV-,
BRAND-,
OLYCKSFALLS-,
INBROTTS-,
GLAS- &

TRANSPORTFÖRSÄKRING

De av bolaget hittills utbetalade skadesummorna överstiga

hundraåttio miljoner cent.

Ett bevis för till vilken oskattbar nytta försäkring är, därför

**Försäkra Edert liv och Eder
egendom, medan tid är.**

En herre söker

möblerat rum

i svensktalande familj i Reval.
Svar till F. Kerstens, Vene tän. 2.
Kontor K. Kubbel

RESEEFFEKTAFFÄREN VÄSKAN

Kungsgatan 23

STOCKHOLM

„Besök Katrineholm“

Hamnrestauranten Motala

Belägen vid hamnen.

Fullständig servering. Gott bord.
Billiga priser.

Restaurant Runan

Sundsvalls popu
läaste restaurant

HENTREVLIG FESTVÄNING

Förträfflig mat. Billigaste priser

Mc CORMICK-DEERING
INTERNATIONAL

LANTBRUKSMASKINER

BRUKET BÄST - I LÄNGDEN BILLIGAST

BEGÅR KATALOGER!

AKTIEBOLAGET

INTERNATIONAL HARVESTER Co.

NORRKÖPING — MALMÖ

Jönköpings stads och läns sparbank
Stiftad 1831.

Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor
Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Små-
lands Taberg.

HOLMBLOMS

KAPPOR, DRÄKTER

NORRMALMSTORG

Tel. N. 561 STOCKHOLM Rikst. 9255

HANSA

STOCKHOLM

Aktiekapital och reservfond

Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRING

Avdelningskontor i Reval:
S. Karja 7.

Reserverad annonsplats

Bierstugan i

Spångbacken, Norrköping.

Rekommenderar sina väl
tempererade maltdrycker.

Vid besök i Norrtälje rekommenderas

Stadshotellet

Innehavare Direktör B. O. Lagermark
Musik under sommarmånaderna.

Kinna.

Fredriksson & Abrahamsson, Kinna

Tillverkar och försäljer:

GARDINER, BOMULLS-, YLLE- & LIN-
NEVÄVNADER samt YLLETRIKÅ

RESTAURANT D A M B E R G

MATSALEN I TR. STOCKHOLM. REKOMMEN-
DERAS

Beställningar av bord N. 12911. N. 6285.

EGONLINEN uppehåller regelbunden trafik
Göteborg med alla mellanliggande svenska
hamnar till KARLSKRONA—DÄNZIG—LIBAU
—RIGA—REVAL—HÄLSINGFORS.

STADSHOTELLET HEDEMORA

Rekommenderas. Modernt

Hotell & Restaurang.

Fullständiga rättigheter Tel. Namnanrop

CARL FREDRIKS BIERSTUGA

Hantverkaregatan 17.

NORRKÖPING

REKOMMENDERAS.

„Besök Borås“

Vildskinn

Räv, Utter, Mård, Hermelin.
Ekorre, Hare och Kanin upp-
köpas till allra högsta pris.

Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsak-
ligen äro för egen fabrikation. Prislista sändes
mot porto.

FOUGSTEDTS PÄLSVARUFABRIK Malmö 4

PEHR NILSSON

Byggnadsentreprenör, Stockholm
Husbyggnader — Reparationer

Tel. 6803 Eriksbergsgatan 16 Tel. Norr 6803.
Nybyggnaden, Svevägen 77 Tel. Vasa14377